

Ξέρω

Ξέρω, ρ. [*<μσν. ξέρω <(ή)ξεύρω, από το έξεύρον, αόρ. του ρ. έξευρίσκω*], ξέρω. Αρκετές φορές, αναφέρεται με παικτική διάθεση και στη μέση φωνή ως **ξερένομαι**, γνωρίζομαι: «με τον τάδε ξερένομαι πέντε χρόνια || με τον τάδε ξερενόμαστε πέντε χρόνια». (Ακολουθούν 179 φρ.)·

- αλλού κι αλλού ξέρει να..., βλ. λ. [αλλού](#)·

- αν δεν παντρέψεις κόρη κι αν δε χτίσεις σπίτι, δεν ξέρεις τη ζωή, βλ. λ. [ζωή](#)·

- άσε αυτά που ξέρεις! ή άσε εκείνα που ήξερες! πάψε να εφαρμόζεις μεθόδους ή κόλπα που εφαρμόζεις ως τώρα για να πετυχαίνεις το σκοπό σου ή για να ξεγελάς τους άλλους. (Λαϊκό τραγούδι: όσο κι αν είσαι έξυπνη, μορτάρα και στα περίξ κάτσε, λοιπόν, στο τουμπεκί κι **άσε αυτά που ξέρεις** //εγώ πολλές φορές σου το 'χα πει τη γνώμη σου αυτή ν' αλλάξεις, να κάτσεις να καλοσκεφτείς και φρόνιμα να κάτσεις, κι **άστα εκείνα που 'ξερες** και μένα να ξεγράψεις)·

- αυτά που ήξερες να τα ξεχάσεις ή αυτά που ξέρεις να τα ξεχάσεις, βλ. φρ. άσε αυτά που ξέρεις(!)·

- αυτά που κρατάς, θα σταβάλω εκεί που ξέρεις (ενν. στον κώλο σου και συνήθως ενν. λεφτά), βλ. φρ. αυτά που κρατάς θα σταβάλω στον κώλο σου, λ. κώλος·

- αυτά που κρατάς, θα σταχώσω εκεί που ξέρεις (ενν. στον κώλο σου και συνήθως ενν. λεφτά), βλ. φρ. αυτά που κρατάς, θα σταχώσω στον κώλο σου, λ. κώλος·

- αυτά που κρατάς, να ταβάλεις εκεί που ξέρεις (ενν. στον κώλο σου και συνήθως ενν. λεφτά), βλ. φρ. αυτά που κρατάς, να ταβάλεις στον κώλο σου, λ. κώλος·

- αυτά που κρατάς, να ταχώσεις εκεί που ξέρεις (ενν. στον κώλο σου και συνήθως ενν. λεφτά), βλ. φρ. αυτά που κρατάς, να ταχώσεις στον κώλο σου, λ. κώλος·

- αυτό που κρατάς, θα στοβάλω εκεί που ξέρεις (ενν. στον κώλο σου), βλ. φρ. αυτό που κρατάς, θα στοβάλω στον κώλο σου, λ. κώλος·

- αυτό που κρατάς, θα στοχώσω εκεί που ξέρεις (ενν. στον κώλο σου), βλ. λ.. αυτό που κρατάς, θα στοχώσω στον κώλο σου, λ. κώλος·

- αυτό που κρατάς, να τοβάλεις εκεί που ξέρεις (ενν. στον κώλο σου), βλ. φρ. αυτό που κρατάς, να τοβάλεις στον κώλο σου, λ. κώλος·

- αυτό που κρατάς, να τοχώσεις εκεί που ξέρεις (ενν. στον κώλο σου), βλ. φρ. αυτό που κρατάς, να τοχώσεις στον κώλο σου, λ. κώλος·

- αυτό το ξέρει κι η γάτα μου, βλ. λ. [γάτα](#)·

- **βάλ' το** εκεί που ξέρεις! ειρωνική απάντηση ή απάντηση αδιαφορίας στην ερώτηση κάποιου τι να κάνει κάποιου πράγμα που του δώσαμε, από τη στιγμή που του είναι άχρηστο, ή από τη στιγμή που του το δώσαμε σε χρόνο που πια δεν το χρειάζεται. Το υπονοούμενο είναι να τοβάλει στον κώλο του. Συνών. **βάλ' το κλύσμα!** / **βάλ' το στη σαλαμούρα!** / **βάλ' το στον κώλο σου!** / **βαλ' το στον πάγο!** / **κάν' το κλύσμα(!)**·

- δε θέλω να ξέρω, έκφραση με την οποία αρνούμαστε να ακούσουμε κάποιον που θέλει να μας πληροφορήσει για κάτι: «άκου να δεις πώς έγιναν τα πράγματα. -Δε θέλω να ξέρω || σε παρακαλώ, δε θέλω να μου πεις τίποτα, γιατί δε θέλω να ξέρω»·

- δε θέλω να σε ξέρω, έκφραση με την οποία δηλώνουμε σε κάποιον πως διακόπτουμε τις σχέσεις που είχαμε μαζί

του: «απ' τη στιγμή που έμαθα πως με κατηγορήσες, δε θέλω να σε ξέρω». Πολλές φορές, για περισσότερη έμφαση, μετά το πρώτο ρ. της φρ. ακολουθεί το ούτε·

- δεν ήξερε από πού να φύγει, βλ. λ. [φεύγω](#)·
- δεν ξέρει από πού κατουράει η κότα, βλ. λ. κότα·
- δεν ξέρει γράμματα, βλ. λ. γράμμα·
- δεν ξέρει γρυ, βλ. λ. [γρυ](#)·
- δεν ξέρει η δεξιά του τι ποιεί η αριστερά του, βλ. λ. δεξιά·
- δεν ξέρει κανείς από πού βαστάει η σκούφια του ή δεν ξέρει κανείς από πού κρατάει η σκούφια του, βλ. λ. [σκούφια](#)·
- δεν ξέρει ν' ανοίξει το στόμα του, βλ. λ. [στόμα](#)·
- δεν ξέρει να βάλει ούτε την υπογραφή του, βλ. λ. [υπογραφή](#)·
- δεν ξέρει να βάλει την τζίφρα του, βλ. λ. [τζίφρα](#)·
- δεν ξέρει να δέσει τα κορδόνια του, βλ. λ. [κορδόνι](#)·
- δεν ξέρει να δέσει τα παπούτσια του, βλ. λ. [παπούτσι](#)·
- δεν ξέρει να δέσει το βρακί του, βλ. λ. [βρακί](#)·
- δεν ξέρει να μοιράσει δυο γαϊδουριών άχυρο ή δεν ξέρει να χωρίσει δυο γαϊδουριών άχυρο, βλ. λ. [γαϊδούρι](#)·
- δεν ξέρει ούτε την αλφαβήτα, βλ. λ. [αλφαβήτα](#)·
- δεν ξέρει ούτε το άλφα, βλ. λ. [άλφα](#)·
- δεν ξέρει πού πάν' τα τέσσερα, βλ. λ. [τέσσερα](#)·
- δεν ξέρει πώς τον (τη) λένε, βλ. λ. [λέω](#)·
- δεν ξέρει τα τρία κακά της μοίρας του, βλ. λ. [μοίρα](#)·
- δεν ξέρει την τύφλα του, βλ. λ. [τύφλα](#)·
- δεν ξέρει τι έχει, βλ. λ. [έχω](#)·
- δεν ξέρει τι θα πει... ή δεν ξέρει τι πάει να πει..., βλ. λ. [είπα](#)·
- δεν ξέρει τι θα πει ναι ή δεν ξέρει τι πάει να πει ναι ή δεν ξέρει το ναι, βλ. λ. [ναι](#)·
- δεν ξέρει τι θα πει όχι ή δεν ξέρει τι πάει να πει όχι ή δεν ξέρει το όχι, βλ. λ. [όχι](#)·
- δεν ξέρει τι θα πει σπίτι ή δεν ξέρει τι πάει να πει σπίτι, βλ. λ. σπίτι·
- δεν ξέρει τι κάνει, βλ. λ. [κάνω](#)·
- δεν ξέρει τι λέει, βλ. λ. [λέω](#)·

- δεν ξέρει τι του γίνεται, βλ. λ. [γίνομαι](#).
- δεν ξέρει τι του ζημερώνει αύριο, βλ. λ. [αύριο](#).
- δεν ξέρει τίποτα για το φόνο, βλ. λ. [φόνος](#).
- δεν ξέρεις μέχρι πού μπορώ να φτάσω! βλ. λ. [φτάνω](#).
- δεν ξέρεις τι μπορεί να κάνει! βλ. λ. [κάνω](#).
- δεν ξέρεις τι μπορώ να κάνω, βλ. λ. [κάνω](#).
- δεν ξέρουμε τι μας ζημερώνει αύριο, βλ. λ. [αύριο](#).
- δεν ξέρω ακόμα τον ήχο της φωνής του, βλ. λ. [φωνή](#).
- δεν ξέρω από πού ν' αρχίσω και πού να τελειώσω, λέγεται στην περίπτωση που βρισκόμαστε μπροστά σε μια πολύ δύσκολη και περίπλοκη δουλειά, υπόθεση ή κατάσταση, που καλούμαστε να την ξεδιαλύνουμε και να τη φέρουμε σε αίσιο τέλος: «με κάλεσαν ν' αναλάβω τη διεύθυνση του εργοστασίου, αλλά είναι τόσο μπερδεμένα τα πράγματα, που δεν ξέρω από πού ν' αρχίσω και πού να τελειώσω».
- δεν ξέρω, βρείτε τα ή δεν ξέρω, βρέστε τα, βλ. λ. [βρίσκω](#).
- δεν ξέρω, κανονίστε τα, βλ. λ. κανονίζω.
- δεν ξέρω λέξη, βλ. λ. [λέξη](#).
- δεν ξέρω πού θα βγάλει ή δεν ξέρω τι θα βγάλει, βλ. λ. [βγάζω](#).
- δεν ξέρω πού πατώ και πού πηγαίνω, βλ. λ. [πατώ](#).
- δεν ξέρω σε τι Θεό πιστεύει, βλ. λ. [Θεός](#).
- δεν ξέρω, συζητείστε τα, βλ. λ. [συζητώ](#).
- δεν ξέρω, συνεννοηθείτε, βλ. λ. [συνεννοούμαι](#).
- δεν ξέρω τι βιολί (βιόλα) βαραίει, βλ. λ. [βιολί](#).
- δεν ξέρω τι έχει στο κεφάλι του, βλ. λ. [κεφάλι](#).
- δεν ξέρω τι έχει στο μυαλό του, βλ. λ. [μυαλό](#).
- δεν ξέρω τι έχει στο νου του, βλ. λ. [νους](#).
- δεν ξέρω τι καπνό φουμάρει, βλ. λ. [καπνός](#)².
- δεν ξέρω τι να κάνω! βλ. λ. [κάνω](#).
- δεν ξέρω τι να πω! βλ. λ. [είπα](#).
- δεν ξέρω τι να πω και τι να κάνω! βλ. λ. [κάνω](#).
- δεν ξέρω το ρόλο παίζει, βλ. λ. ρόλος.

- δεν ξέρω τι ώρες κάνει, βλ. λ. [ώρα](#).
- δεν ξέρω τις διαθέσεις του, βλ. λ. [διάθεση](#).
- δεν ξέρω τις προθέσεις του, βλ. λ. [πρόθεση](#).
- δεν ξέρω (το) τι και (το) πώς, βλ. λ. [πώς](#).
- δεν τον ξέρει ούτε η μάνα του, βλ. λ. [μάννα](#).
- δεν τον ξέρει ούτε ο θυρωρός της πολυκατοικίας, βλ. λ. [θυρωρός](#).
- δεν υπάρχει κακός λόγος, όταν ξέρεις να τον πεις, κι άσχημο φαγητό, όταν ξέρεις να το μαγειρέψεις, όλα τα πράγματα έχουν τον τρόπο τους να ειπωθούν ή να πραγματοποιηθούν χωρίς να θίξουν ή να βλάψουν κάποιον.
- εγώ το ξέρω (μόνο), λέγεται για να επιτύχουμε το μέγεθος κάποιου ψυχικού μας πόνου ή την ένταση κάποιας προσπάθειάς μας: «εγώ το ξέρω μόνο πόσο με σημάδεψε ο θάνατος του πατέρα μου || εγώ το ξέρω μόνο τι τράβηξα για να τελειώσω αυτό το σπίτι». (Λαϊκό τραγούδι: γελώ και μες στο γέλιο μου κρύβω μεγάλο πόνο, όλοι με λένε ευτυχή, μα **γώ το ξέρω μόνο**).
- εκάκιωσεν ο βάτραχος κι η λίμνη δεν το ξέρει, βλ. λ. [βάτραχος](#).
- εκείνα που ήξερες να τα ξεχάσεις ή εκείνα που ξέρεις να τα ξεχάσεις, βλ. λ. [ξέρω](#).
- ένας Θεός ξέρει ή ένας Θεός το ξέρει, βλ. λ. [Θεός](#).
- ένας Θεός ξέρει αν... ή ένας Θεός ξέρει πότε... ή ένας Θεός ξέρει πού... ή ένας Θεός ξέρει πώς..., βλ. λ. [Θεός](#).
- εσύ που ξέρεις τα πολλά κι ο νους σου κατεβάζει, βλ. λ. [νους](#).
- έχεις δίκιο, δεν ξέρεις τι λες, βλ. λ. [δίκιο](#).
- έχεις παράδες, ξέρεις να μιλάς, βλ. λ. [παράς](#).
- η θεία Όλγα ξέρει, βλ. λ. [θεία](#).
- η καρδιά μου το ξέρει! βλ. λ. [καρδιά](#).
- η καρδούλα μου το ξέρει! βλ. λ. [καρδούλα](#).
- η περδικούλα μου το ξέρει! βλ. λ. [περδικούλα](#).
- η ψυχή μου το ξέρει! βλ. λ. [ψυχή](#).
- η ψυχούλα μου το ξέρει! βλ. λ. [ψυχούλα](#).
- θα γίνει δεν ξέρω κι εγώ τι ή θα γίνει κι εγώ δεν ξέρω τι, βλ. λ. [γίνομαι](#).
- ίσα που σε ξέρω, βλ. λ. [ίσος](#).
- κάνει τον δεν ξέρω κι εγώ ποιος είναι ή κάνει τον δεν ξέρω κι εγώ τι είναι, βλ. λ. [κάνω](#).
- κάν' τα μασούρι (ενν. τα λεφτά σου) και βάλ' τα εκεί που ξέρεις (ενν. στον κώλο σου), βλ. λ. [μασούρι](#).
- κανείς δεν ξέρει ποιος είναι ποιος, βλ. λ. [ποιος](#).

- κανείς δεν ξέρει τι κουκούτσι έχει το αυριανό βερίκοκο, βλ. λ. [κουκούτσι](#).
- κανείς δεν ξέρει τι του ξημερώνει, βλ. λ. [ξημερώνω](#).
- κάνω τη δουλειά μου όπως την ξέρω, βλ. λ. [δουλειά](#).
- λούσε με, χτενίσε με (χτενισέ με), ξέρω ποιος με γέννησε, βλ. λ. [γεννώ](#).
- μας κάνει τον δεν ξέρω κι εγώ ποιος είναι βλ. λ. [ποιος](#).
- μιλάμε για την κατσαρόλα και δεν ξέρουμε ακόμα τι φαγητό θέλουμε να κάνουμε, βλ. λ. [κατσαρόλα](#).
- μόνο πότε θα πεθάνω δεν ξέρω, βλ. λ. [πεθαίνω](#).
- ν' αφήσεις αυτά που ξέρεις ή ν' αφήσεις εκείνα που ήξερες, βλ. φρ. να ξεχάσεις αυτά που ξέρεις.
- να ξεχάσεις αυτά που ξέρεις ή να ξεχάσεις εκείνα που ήξερες, να εγκαταλείψεις τις παλιές σου συνήθειες, τα παλιά σου κόλπα, να αλλάξεις συμπεριφορά και να συγχρονιστείς με την παρούσα κατάσταση: «εδώ που ήρθες πρέπει να στρωθείς στη δουλειά και να ξεχάσεις εκείνα που ήξερες».
- να το ξέρεις, να είσαι σίγουρος, σε διαβεβαιώνω: «αν ξαναπειράξεις την κόρη μου, θα σε μαυρίσω στο ξύλο, να το ξέρεις». (Λαϊκό τραγούδι: αν δεν πάψεις πια τις τρέλες σου, τις τόσες, θα σ' αφήσω σου το λέω **να το ξέρεις** κι αν δε βάλουμε τα πράματα στη θέση τους συ θα κλαις, θα ξενυχτάς, θα υποφέρεις).
- ξέρει γράμματα, βλ. λ. γράμματα.
- ξέρει η μάνα μας να φτιάσει πίτα, μα σαν έχει αλεύρι, βλ. λ. [μάνα](#).
- ξέρει και ζει ή ξέρει να ζει, βλ. λ. ζω.
- ξέρει και μιλάει, βλ. φρ. ξέρει τι λέει.
- ξέρει και τρώει, βλ. λ. [τρώω](#).
- ξέρει καλά την αγορά, βλ. λ. αγορά.
- ξέρει καλά το ρόλο του, βλ. λ. ρόλος.
- ξέρει να τρώει, βλ. λ. [τρώω](#).
- ξέρει ο Θεός ποιο δέντρο μαραίνει, βλ. λ. [Θεός](#).
- ξέρει πολλές τρύπες, βλ. λ. [τρύπα](#).
- ξέρει τι έχει ο βλάχος στο ντορβά του, βλ. λ. βλάχος.
- ξέρει τι λέει, βλ. λ. [λέω](#).
- ξέρει τι τρώει, βλ. φρ. ξέρει και τρώει.
- ξέρει το μάθημα απ' έξω ή το ξέρει καλά το μάθημα ή το ξέρει το μάθημα, βλ. λ. [μάθημα](#).
- ξέρει το ποίημα απ' έξω ή το ξέρει καλά το ποίημα ή το ξέρει το ποίημα, βλ. λ. ποίημα.
- ξέρει φλιτζάνι, βλ. λ. φλιτζάνι.

- ξέρει χαρτιά, βλ. λ. [χαρτί](#).
- ξέρεις τι; άκου αυτό που θέλω να σου πω: «ξέρεις τι; Θέλω να με βοηθήσεις σ' αυτή την περίπτωση».
- ξέρεις τι λες; βλ. λ. [λέω](#).
- ξέρω από πείρα (κάτι), βλ. λ. [πείρα](#).
- ξέρω κι εγώ; (ξέρ' γω;), δε γνωρίζω: «θα 'ρθει μαζί σου το βράδυ ο τάδε; -Ξέρω κι εγώ;».
- ξέρω μάγια, βλ. λ. μάγια.
- ξέρω μαγικά, βλ. λ. μαγικά.
- ξέρω μηχανή, βλ. λ. [μηχανή](#).
- ξέρω πόσο άμμο έχει στα νεφρά του, βλ. λ. άμμος.
- ξέρω τα όριά μου, βλ. λ. όριο.
- ξέρω τη ζωή, βλ. λ. [ζωή](#).
- ξέρω τι εστί, έχω μεγάλη πείρα, γνωρίζω πολύ καλά κάτι: «ξέρω τι εστί φίλια, γιατί έχω τον καλύτερο φίλο || ξέρω τι εστί πόνος, γιατί πόνεσα πολύ στη ζωή μου» βλ. και φρ. ξέρω τι θα πει.
- ξέρω τι θα πει ή ξέρω τι πάει να πει, βλ. λ. [είπα](#).
- ξέρω φαρσί (ενν. κάποια ξένη γλώσσα), βλ. λ. [φαρσί](#).
- ξέρω ψέματα, βλ. λ. [ψέμα](#).
- ο Θεός και η ψυχή μου το ξέρουν! βλ. λ. [Θεός](#).
- ο Θεός μονάχα ξέρει, βλ. λ. [Θεός](#).
- ο Θεός μονάχα ξέρει αν... ή ο Θεός μονάχα ξέρει πότε... ή ο Θεός μονάχα ξέρει πού... ή ο Θεός μονάχα ξέρει πώς..., βλ. λ. [Θεός](#).
- όλα έρχονται στην ώρα τους σε κείνον που ξέρει να περιμένει, βλ. λ. [ώρα](#).
- όποιος μαγειρεύει, ξέρει τι τρώει, βλ. λ. [όποιος](#).
- όσα ξέρει ο Κωνσταντής, δεν τα ξέρει άλλος κανείς, πολλές φορές αυτούς που δεν τους υπολογίζουμε επειδή τους θεωρούμε κουτούς, γνωρίζουν περισσότερα πράγματα από ό,τι εμείς οι ίδιοι: «ήταν μουλωχτός κι αμίλητος κι έκανε πάντα το κορόιδο, αλλά αποδείχτηκε πως όσα ξέρει ο Κωνσταντής, δεν τα ξέρει άλλος κανείς».
- όσα ξέρει ο νοικοκύρης, δεν τα ξέρει ο κόσμος όλος ή όσα ξέρει ο νοικοκύρης, δεν τα ξέρει ο μουσαφίρης, βλ. λ. [νοικοκύρης](#).
- ό,τι ξέρεις, ξέρω ή ό,τι ξέρεις εσύ, ξέρω κι εγώ, βλ. λ. [ό,τι](#).
- πάνε αυτά που ήξερες ή πάνε αυτά που ξέρατε, βλ. λ. αυτός.
- ποιος ξέρει! βλ. λ. [ποιος](#).

- ποιος ξέρει τι νομίζει! βλ. λ. [ποιος](#).
- ποιος ξέρει τι σκέφτεται! βλ. λ. [ποιος](#).
- ποιος το ξέρει! βλ. λ. [ποιος](#).
- ποιος τον ξέρει! βλ. λ. [ποιος](#).
- πού ξέρεις! βλ. λ. [πού](#).
- πού σε είδα, πού σε ξέρω ή πού σε ξέρω, πού σε είδα, βλ. λ. [είδα](#).
- πού με ξέρεις, πού σε ξέρω ή πού σε ξέρω, πού με ξέρεις, λέγεται για τους αχάριστους που αδιαφορούν ή προσποιούνται πως δε γνωρίζουν τους ευεργέτες τους ή για φίλους που για κάποιο λόγο, άγνωστο για μας, ξέκοψαν απ' την παρέα μας: «όταν δεν είχε μία, ήταν συνέχεια κοντά μου, τώρα όμως που τα κούνησε πού με ξέρεις πού σε ξέρω || όταν πρωτόρθε άγνωστος στην πόλη ήταν συνέχεια στο στέκι μας, ξαφνικά όμως πού σε ξέρω, πού με ξέρεις». (Λαϊκό τραγούδι: *όλα σου τα χάρισα. Κι όταν πια ρεστάρισα, πού με ξέρεις, πού σε ξέρω, μ' άφησες να υποφέρω*).
- πώς βασιτέμαι, ένας Θεός το ξέρει! βλ. λ. [Θεός](#).
- πώς βαστώ, ένας Θεός το ξέρει! βλ. λ. [Θεός](#).
- πώς κρατιέμαι, ένας Θεός το ξέρει! βλ. λ. [Θεός](#).
- πώς κρατώ, ένας Θεός το ξέρει! βλ. λ. [Θεός](#).
- σαν να μην ξέρω το βιός μου, βλ. λ. βιός.
- σαν ξαναγίνω νύφη, ξέρω να προσκυνήσω, βλ. λ. νύφη.
- τα (το) ξέρω Απόστολο, βλ. λ. Απόστολος.
- την τύφλα μου ξέρω, βλ. λ. [τύφλα](#).
- το άλλο με τον Τοτό το ξέρεις, βλ. λ. [Τοτός](#).
- το καλό το παλικάρι ξέρει κι άλλο μονοπάτι, βλ. λ. [παλικάρι](#).
- το ξέρει και η κουτσή Μαρία, βλ. λ. [Μαρία](#).
- το ξέρει καλά το μάθημα, βλ. λ. [μάθημα](#).
- το ξέρει καλά το ποίημα, βλ. λ. ποίημα.
- το ξέρουν κι οι κότες, βλ. λ. κότα.
- το ξέρουν κι οι πέτρες, βλ. λ. [πέτρα](#).
- το ξέρω, το έχω υπόψη μου: «το ξέρω πως θα είναι κι ο τάδε στη συγκέντρωση» βλ. και λ. γιάντες.
- το ξέρω απ' έξω κι ανακατωτά, βλ. λ. [έξω](#).
- το ξέρω για..., δηλώνει πως έχουμε διαμορφωμένη άποψη για το πράγμα για το οποίο γίνεται λόγος: «αυτό τ' αυτοκίνητο το ξέρω για καλύτερο όλων». Συνών. το 'χω για(...).

- το ξέρω νεράκι (ενν. το μάθημα), βλ. λ. νεράκι·
- το ξέρω νερό (ενν. το μάθημα), βλ. λ. νερό·
- το ξέρω ποίημα, βλ. λ. ποίημα·
- το ξέρω φαρσί (ενν. το μάθημα), βλ. λ. [φαρσί](#)·
- τον ξέρει και η κουτσή Μαρία, βλ. λ. [Μαρία](#)·
- τον ξέρουν κι οι κότες, βλ. λ. κότα·
- τον ξέρουν κι οι πέτρες, βλ. λ. [πέτρα](#)·
- τον ξέρω απ' έξω κι ανακατωτά, βλ. λ. [έξω](#)·
- τον (την) ξέρω από τόσο δα παιδάκι, βλ. λ. [παιδάκι](#)·
- τον ξέρω απ' την καλή, βλ. λ. [καλός](#)·
- τον ξέρω απ' την καλή κι απ' την ανάποδη, βλ. λ. [καλός](#)·
- τον ξέρω για..., δηλώνει πως έχουμε διαμορφωμένη άποψη για το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος: «τον ξέρω για σοβαρό άνθρωπο || δύσκολα μπορώ να πιστέψω πως δε σου 'δωσε τα λεφτά που του ζήτησες, γιατί τον ξέρω για χουβαρντά». Συνών. τον έχω για(...)
- τον ξέρω εξ αποστάσεως, βλ. λ. [απόσταση](#)·
- τον ξέρω και με ξέρει, γνωριζόμαστε καλά: «τον ξέρω και με ξέρει, γιατί μεγαλώσαμε στην ίδια γειτονιά»·
- τον ξέρω σαν ανοιχτό βιβλίο, βλ. λ. [βιβλίο](#)·
- τον ξέρω σαν κάλπικη δεκάρα, βλ. λ. [δεκάρα](#)·
- τον ξέρω σαν την παλάμη μου, βλ. λ. [παλάμη](#)·
- τον ξέρω σαν την τσέπη μου, βλ. λ. τσέπη·
- τόσα ξέρει, τόσα λέει, βλ. λ. [τόσος](#)·